

TOIMIHENKILÖKESKUSJÄRJESTÖ

Toimialakohtaiset ilmastotiekartat roundtable 7.11.2019

Pia Björkbacka SAK
Leila Kurki STTK

25.11.2019

Oikeudenmukaisen siirtymän viitekehys

Pariisin ilmastopöytäkirja 2015

=> Suomi sitoutunut työvoiman oikeudenmukaiseen siirtymään ja hyvien työpaikkojen luomiseen kansallisten prioriteettien mukaisesti.

ILO:n työneuvosto 2015

=> Kolmikantaisesti suositeltu ay-liikkeen konsultoimista ja osallistumista vähähiilitiekarttojen laatimiseen ja toimeenpanoon.

EU:n säädöspaketti 'Puhdasta ilmaa kaikille'

=> Jäsenmaiden on käynnistettävä ilmasto- ja energia-alan monitasoinen vuoropuhelu, jossa mukana myös kansalliset energia- ja ilmastosuunnitelmat.

Talousneuvosto 2016

=> Ilmastotiekartat ja osaamiskartoitukset.

Antti Rinteen hallitusohjelma 3.6.2019

=> "Myös ilmastotavoitteiden saavuttaminen edellyttää erityisesti toimialakohtaista arviointia ja yhteistyötä myös työmarkkinaosapuolilta." (s. 15)

=> Oikeudenmukainen siirtymä - Ilmastopolitiikan ohjaus tulevalla hallituskaudella. (s.33)

=> Laaditaan yhteistyössä alan toimijoiden kanssa toimialakohtaiset tiekartat vähähiilisyteen, jotka sovitetaan yhteen uusien ilmastotoimien kanssa. (s. 35)

Työntekijöiden tulevaisuus hiilineutraaliin maailmaan siirryttäessä?

Pariisin sopimus ottaa huomioon työntekijöiden oikeudenmukaisen siirtymän vaatimuksen.

Työntekijäliitot mukana suunnittelemassa, arvioimassa ja toimeenpanemassa ilmasto- ja energiapolitiikkaa.

Arviointi:

- päästötavoitteet,
- toimien työllisyysvaikutukset,
- työntekijöiden sosiaaliturva – muutosturva,
- osaamis- ja koulutustarpeet,
- vaikutukset alueellisiin ja paikallisiin yhteisöihin.

Tehdyt työllisyys- ja osaamiskartoitukset eivät riittäviä

- 1/2016 talousneuvostossa esitettiin laadittavaksi Suomeen toimialakohtaiset ilmastotiekartat sekä ilmastotoimien työllisyys- ja osaamiskartoitukset
- TEM selvitti biotalouden, cleantechin ja kiertotalouden työllisyyskehityksestä ja kansainvälistä kasvua
- ✓ Uusia työpaikkoja syntyy erityisesti tietointensiiville aloille sekä teknologian ja palvelujen arvoketjuihin ja -verkkoihin, jotka eivät noudata perinteisiä toimialarajauksia.
- YM:n ilmastosuunnitelma 2030 arvioi kohtuullisen hyvin ilmasto-osaamisen vajetta muutamissa työnkuvissa. Kokonaiskuva jäi kuitenkin sirpaleiseksi.

Tehdyt työllisyys- osaamiskartoitukset eivät riittäviä

- TEM:n 2030 energia- ja ilmastostrategiassa makroekonomistinen mallinnus: työllisten määrän olevan 0,15% negatiivinen suhteessa perusuraan. Toimialakohtaiset arviot jäivät pinnallisiksi.
- TEM selvitys: Miten Suomi saavuttaa hiilineutraaliuden vuoteen 2040 mennessä? Mikä on Suomelle sopiva päästövähennystavoite vuodelle 2050 ja mitkä ovat keskeiset toimialakohtaiset etenemisvaihtoehdot.
- ✓ Kokonaispäästökehitystä arvioitiin neljän laskennallisen skenaariopolun avulla, joita olivat Jatkuva kasvu, Muutos, Säästö ja Pysähdys. Työllisyysvaikutuksista ei arvioitu.
- NYT menossa toimialakohtainen ilmastotiekarttaselvitystyö TEM:n ja EK:n yhteistyönä.
- Mikä on tässä valmistelussa työntekijöiden/ay-liikkeen rooli ja onko strategioissa työllisyys- ja osaamiskartoitukset?

SAK:n laadullinen tutkimus ilmastopolitiikan vaikutuksista työelämälle: alustavia tuloksia

- Työllisyyden arvioitiin eri aloilla kasvavan, pysyvän samana tai laskevan ilmastonmuutoksen hillinnän myötä
- Osassa liitoja koettiin, että osallistumalla ilmastonmuutoksen hillintään, voidaan saada kasvua tai ainakin vakautta.
- Kaikilla aloilla uuden teknologian käyttöönotto tai prosessien päivittäminen luo jonkin verran tarvetta osaamisen päivittämiselle
- Toimialoilla, joihin vaikuttavat voimakkaasti muutkin megatrendit (digitalisaatio, automatisaatio, kasvava kilpailu) koettiin, että lisäinvestoinnit vähäpäästöisyyteen aiheuttavat leikkauspainetta työvoimasta

SAK

TYÖTÄ

TOISTEMME

PUOLESTA

Pia Björkbacka

050 464 5342

[Pia.bjorkbacka\(at\)sak.fi](mailto:Pia.bjorkbacka(at)sak.fi)